

NÁVRH ZÁKONA

o Slovenskej novinárskej komore a o zmene a doplnení niektorých zákonov

(zákon o novinárskej komore)

Technokratická liga, o.z. IČO: 55797466
Humenné, 2026

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Predkladaný návrh zákona reaguje na dlhodobu chýbajúci systém profesionálnej zodpovednosti v oblasti žurnalistiky na Slovensku. Mediálne prostredie je čoraz viac vystavené tlaku zo strany politických a ekonomických záujmov, šíreniu dezinformácií a zneužívaniu mediálneho vplyvu bez akéhokoľvek systémového mechanizmu profesijnej kontroly. Analogicky k tomu, ako právnická profesia podlieha dohľadu Slovenskej advokátskej komory a lekárska profesia dohľadu Slovenskej lekárskej komory, návrh zákona zavádza Slovenskú novinársku komoru ako samostatnú, nezávislú profesijnú inštitúciu novinárskej samosprávy.

Inšpiráciou zákonu sú osvedčené európske modely ako nemecký Presserat, nórska Pressens Faglige Utvalg (PFU), fínska Julkisen sanan neuvosto (JSN), švédsky Allmänhetens Pressombudsman (PO) a belgická Raad voor de Journalistiek. Tieto orgány preukázali, že sebaregulácia s transparentným sankčným mechanizmom je nielen uskutočniteľná, ale aj účinná bez toho, aby ohrozovala slobodu tlače.

Zákon taktiež zohľadňuje európsky regulačný rámec najmä nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) o Európskom akte o slobode médií (EMFA, 2024), ktorý nadobudol plnú účinnosť 8. augusta 2025, ako aj zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách. Navrhovaná komora dopĺňa existujúcu Radu pre mediálne služby (RPMS), pričom RPMS naďalej plní funkciu štátneho regulátora vysielania, kým Komora sa zameriava na etickú a profesionálnu samosprávu novinárskej obce.

PRVÁ ČASŤ

Základné ustanovenia

§1 Predmet úpravy

Tento zákon upravuje:

1. zriadenie, postavenie, pôsobnosť a orgány Slovenskej novinárskej komory (ďalej len 'Komora'),
2. podmienky výkonu novinárskej profesie a členstvo v Komore,
3. etický kódex novinára a postup pri jeho porušení,
4. disciplinárne konanie a sankcie za porušenie povinností novinára,
5. vzťah Komory k iným orgánom štátnej správy a verejnoprávnym inštitúciám.

§2 Vymedzenie pojmov

Na účely tohto zákona sa rozumie:

Novinár - fyzická osoba, ktorej hlavnou pracovnou náplňou je zbieranie, spracovávanie, tvorba a šírenie spravodajského alebo publicistického obsahu určeného pre verejnosť prostredníctvom médií, a to bez ohľadu na formu zamestnania.

Médium - periodická tlač, rozhlasové a televízne vysielanie, spravodajský webový portál, tlačová agentúra a iné platformy šírenia spravodajského obsahu pre verejnosť,

Etický kódex - kódex novinárskej etiky prijatý Komorou, obsahujúci záväzné profesijné a etické štandardy výkonu novinárskej profesie,

Disciplinárne previnenie - konanie novinára, ktoré je v rozpore s týmto zákonom alebo etickým kódexom.

§3 Zásady činnosti Komory

Komora pri výkone svojej pôsobnosti dodržiava tieto základné zásady:

1. nezávislosť od štátu, politických strán, záujmových skupín a mediálnych vlastníkov,
2. ochrana slobody prejavu a slobody tlače,
3. transparentnosť rozhodovania a prístupnosť pre verejnosť,

4. proporcionalita pri ukladaní sankcií,
5. prezumpcia novinárskej dobrej viery,
6. verejný záujem ako najvyššia hodnota novinárskej práce.

DRUHÁ ČASŤ

Slovenská novinárska komora

§4 Zriadenie a právna povaha

- (1) Zriaďuje sa Slovenská novinárska komora so sídlom v Bratislave.
- (2) Komora je právnická osoba verejného práva. Zapisuje sa do registra záujmových združení právnických osôb.
- (3) Komora vykonáva svoju pôsobnosť na celom území Slovenskej republiky.
- (4) Komora nie je štátnym orgánom. Štát nezasahuje do jej vnútornej organizácie a rozhodovania, okrem prípadov ustanovených týmto zákonom.

§5 Pôsobnosť Komory

Komora:

1. vedie register novinárov a vydáva preukazy novinára,
2. prijíma a aktualizuje Kódex novinárskej etiky,
3. dozerá na dodržiavanie etického kódexu a tohto zákona,
4. rozhoduje o disciplinárnych previneniach novinárov,
5. vydáva odborné stanoviská k otázkam novinárskej etiky a praxe,
6. poskytuje vzdelávanie a metodickú pomoc novinárom,
7. zastupuje novinársku profesiu vo vzťahu k orgánom verejnej moci a medzinárodným organizáciám,
8. spolupracuje s Radou pre mediálne služby, Slovenskou televíziou a rozhlasom a inými relevantnými inštitúciami.

§6 Členstvo

- (1) Členstvo v Komore je povinné pre každého novinára, ktorý vykonáva novinársku profesiu na území Slovenskej republiky ako hlavnú zárobkovú činnosť.
- (2) Dobrovoľným členom sa môže stať aj novinár, ktorý vykonáva novinársku profesiu ako vedľajšiu zárobkovú činnosť alebo ako príležitostnú činnosť.
- (3) Člen Komory má právo:
 - a) voliť a byť volený do orgánov Komory,
 - b) podávať podnety a sťažnosti Komore,
 - c) požadovať od Komory odborné stanovisko,

d) používať označenie „Člen Slovenskej novinárskej komory“ a nosenie preukazu novinára.

(4) Člen Komory je povinný:

- a) dodržiavať etický kódex a ustanovenia tohto zákona,
- b) platiť členský príspevok vo výške stanovenej Komorou,
- c) zúčastňovať sa na disciplinárnych konaniach ako prizvaná strana.

TRETIA ČASŤ

Orgány Komory

§7 Orgány Komory

Orgánmi Komory sú:

1. Valné zhromaždenie,
2. Predsedníctvo,
3. Predseda Komory,
4. Etická rada,
5. Disciplinárna komisia,
6. Revízna komisia.

§8 Valné zhromaždenie

(1) Valné zhromaždenie je najvyšším orgánom Komory. Tvoria ho všetci riadni členovia Komory.

(2) Valné zhromaždenie zasadá najmenej raz ročne. Mimoriadne valné zhromaždenie sa zvolá, ak o to požiadajú najmenej 20 % riadnych členov.

(3) Valné zhromaždenie:

1. schvaľuje stanovky a etický kódex Komory a ich zmeny,
2. volí a odvoláva členov Predsedníctva, Predsedu, Etickej rady, Disciplinárnej komisie a Revíznej komisie,
3. schvaľuje výročnú správu a rozpočet Komory,
4. rozhoduje o ďalších zásadných otázkach Komory.

§9 Predsedníctvo a Predseda Komory

(1) Predsedníctvo riadi Komoru medzi zasadnutiami valného zhromaždenia. Tvorí ho predseda a šesť členov volených na päťročné funkčné obdobie.

(2) Predseda Komory zastupuje Komoru navonok, zvoláva zasadnutia Predsedníctva a koordinuje jej činnosť.

(3) Predseda nesmie byť súčasne vlastníkom alebo šéfredaktorom akéhokoľvek média.

§10 Etická rada

(1) Etická rada je poradný orgán Komory v oblasti novinárskej etiky. Vydáva záväzné výklady etického kódexu.

(2) Etická rada má 7 členov: 4 skúsení novinári s najmenej 6-ročnou praxou, 1 právnik, 1 zástupca akademickej obce a 1 zástupca verejnosti navrhnutý organizáciami občianskej spoločnosti. Funkčné obdobie je 5 rokov.

(3) Etická rada zverejňuje všetky svoje stanoviská na webovom sídle Komory.

§11 Disciplinárna komisia

(1) Disciplinárna komisia rozhoduje o disciplinárnych previneneniach novinárov. Je nezávislá od Predsedníctva Komory.

(2) Disciplinárna komisia má 9 členov: 5 skúsených novinárov, 2 právnikov a 2 zástupcov verejnosti. Funkčné obdobie je 5 rokov.

(3) Členovia Disciplinárnej komisie nesmú byť súčasne členmi iných orgánov Komory a nesmú byť vo vzťahu závislosti od vlastníka média, ktorého sa prípad týka.

ŠTVRTÁ ČASŤ

Kódex novinárskej etiky

§12 Kódex novinárskej etiky

(1) Kódex novinárskej etiky (ďalej len 'kódex') stanovuje záväzné profesijné a etické štandardy pre všetkých členov Komory.

(2) Kódex obsahuje najmä tieto zásady:

1. povinnosť overovať informácie pred ich zverejnením,
2. zákaz zverejnenia nepravdivých alebo zavádzajúcich informácií,
3. zachovanie redakčnej nezávislosti od vlastníkov a inzerentov,
4. povinnosť zverejniť akýkoľvek konflikt záujmov,
5. povinnosť zreteľne oddeliť spravodajstvo od komentára a reklamy,
6. ochrana identity informačných zdrojov,
7. zákaz manipulatívnych techník pri získavaní informácií,
8. rešpektovanie súkromia osôb, osobitne maloletých a obetí trestných činov,
9. povinnosť opravy chyby bez zbytočného odkladu,
10. zákaz prijímania akýchkoľvek výhod výmenou za pozitívne mediálne pokrytie.

§13 Mediálny vplyv a zneužitie postavenia

(1) Za zneužitie mediálneho vplyvu sa považuje najmä:

1. systematické šírenie nepravdivých informácií s cieľom ovplyvniť verejnú mienku v prospech konkrétnej osoby alebo záujmovej skupiny,
2. koordinované kampane na diskreditáciu osôb na základe nepravdivých alebo neoverených informácií,
3. skrytá reklama alebo PR obsah prezentovaný ako spravodajstvo bez riadneho označenia,
4. neoprávnené využitie novinárskeho statusu na získanie osobného prospechu,
5. zamlčanie podstatných informácií s cieľom zavádzať verejnosť.

PIATA ČASŤ

Disciplinárne konanie a sankcie

§14 Disciplinárne konanie – začatie

(1) Disciplinárne konanie začína Disciplinárna komisia:

1. na základe sťažnosti fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá sa cíti poškodená konaním novinára,
2. z vlastného podnetu Komory, ak sa Komora dozvie o závažnom porušení kódexu,
3. na základe podnetu iného orgánu verejnej moci.

(2) Sťažnosť musí byť podaná do 3 mesiacov od dňa, keď sa sťažovateľ dozvedel o skutočnostiach zakladajúcich disciplinárne previnenie, najneskôr však do 2 rokov od spáchania previnenia.

(3) Podanie sťažnosti fyzickou osobou je bezplatné.

(4) Pri podaní sťažnosti právnickou osobou, ktorá nie je občianskym združením, nadáciou, neziskovou organizáciou ani inou právnickou osobou neziskového charakteru, sa vyberá administratívny poplatok vo výške 200 eur.

(5) Pri podaní sťažnosti občianskym združením, nadáciou, neziskovou organizáciou alebo inou právnickou osobou neziskového charakteru sa vyberá znížený administratívny poplatok vo výške 50 eur.

§15 Disciplinárne konanie – priebeh

(1) Disciplinárna komisia prešetří každú sťažnosť a oboznámi novinára s jej obsahom do 15 dní od prijatia.

(2) Novinár má právo vyjadriť sa k sťažnosti v lehote 30 dní. Má právo na právne zastúpenie a právo nahliadnuť do spisu.

(3) Disciplinárna komisia rozhodne do 90 dní od začatia konania. Lehotu možno predĺžiť o ďalších 60 dní v odôvodnených prípadoch.

(4) Konanie je neverejné, rozhodnutie sa zverejní na webovom sídle Komory s výnimkou osobných údajov.

§16 Druhy sankcií

(1) Za disciplinárne previnenie môže Disciplinárna komisia uložiť tieto sankcie:

1. napomenutie – neverejné upozornenie novinárovi,
2. verejné pokarhanie – zverejnené na webovom sídle Komory a zaslané príslušnej redakcii,
3. verejné pokarhanie s povinnosťou zverejniť opravný článok alebo opravu – redakcia je povinná ho uverejniť na rovnako prominentnom mieste ako pôvodný materiál a v rovnakom rozsahu,
4. pozastavenie členstva v Komore na dobu 1 až 24 mesiacov – novinár stráca v tomto období právo používať preukaz novinára a označenie člena Komory,
5. vylúčenie z Komory – za opakované alebo osobitne závažné previnenia.

(2) Sankcie podľa odseku 1 písm. b) až e) sú zverejnené v registri disciplinárnych rozhodnutí na webovom sídle Komory po dobu 5 rokov.

(3) Uloženie sankcie nebráni uplatneniu občianskoprávných alebo trestnoprávných nárokov voči novinárovi.

§17 Odvolanie

(1) Proti rozhodnutiu Disciplinárnej komisie môže novinár podať odvolanie do Odvolacej disciplinárnej rady Komory v lehote 30 dní od doručenia rozhodnutia.

(2) Odvolacia disciplinárna rada má 5 členov, z ktorých dvaja nesmú byť novinármi. Členovia nesmú byť totožní s členmi Disciplinárnej komisie.

(3) Odvolacia disciplinárna rada rozhodne do 60 dní. Jej rozhodnutie je konečné v rámci Komory.

(4) Novinár môže napadnúť rozhodnutie Odvolacej disciplinárnej rady na príslušnom správnom súde.

§18 Mediácia

(1) Komora poskytuje možnosť mimosúdneho riešenia sporov medzi novinármi, redakciami a sťažovateľmi prostredníctvom mediácie.

(2) Mediácia je dobrovoľná a bezplatná. Úspešná mediácia zastavuje disciplinárne konanie, ak sťažovateľ vezme sťažnosť späť.

ŠIESTA ČASŤ

Register novinárov a preukaz novinára

§19 Register novinárov

(1) Komora vedie verejný register novinárov, ktorý obsahuje meno, priezvisko, profesijné zaradenie a kontaktné údaje určené na komunikáciu s verejnosťou.

(2) Register je zverejnený na webovom sídle Komory a je verejne dostupný. Osobné údaje sú spracúvané v súlade s nariadením GDPR a zákonom o ochrane osobných údajov.

(3) Orgány verejnej moci, ak ide o novinára – člena Komory, sú povinné mu umožniť prístup na tlačové konferencie a k verejným informáciám, na ktoré by mal inak právo podľa osobitných predpisov.

§20 Preukaz novinára

(1) Komora vydáva preukaz novinára riadnym členom.

(2) Preukaz novinára je verejnou listinou preukazujúcou príslušnosť k novinárskej profesii a členstvo v Komore.

(3) Preukaz novinára môže byť v prípade uloženia sankcie podľa § 16 ods. 1 písm. d) dočasne pozastavený.

SIEDMA ČASŤ

Financovanie Komory

§21 Zdroje financovania

(1) Komora sa financuje z:

1. členských príspevkov novinárov,
2. príspevkov vydavateľov a mediálnych domov, ktorí sa dobrovoľne prihlásia ku Kódexu,
3. dotácií zo štátneho rozpočtu prostredníctvom Ministerstva kultúry SR (max. 30 % celkových príjmov Komory),
4. darov a grantov od domácich a zahraničných nadácií.

(2) Dotácia zo štátneho rozpočtu nesmie byť podmienená politickým zásahom do chodu Komory.

(3) Komora každoročne zverejňuje výročnú správu vrátane podrobného finančného výkazu.

ÔSMA ČASŤ

Závèrečné a prechodné ustanovenia

§22 Vzťah k iným predpisom

(1) Týmto zákonom nie je dotknutá pôsobnosť Rady pre mediálne služby podľa zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách. Komora a Rada pre mediálne služby spolupracujú a navzájom si poskytujú informácie potrebné na výkon ich pôsobnosti.

§23 Sloboda tlače

(1) Źiadne ustanovenie tohto zákona sa nesmie vykladať spôsobom, ktorý by obmedzoval slobodu prejavu, slobodu tlače alebo právo na informácie zaručené Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými zmluvami záväznými pre Slovensku republiku.

§24 Prechodné ustanovenia

(1) Komora je povinná byť zriadená a zvoliť prvé orgány do 12 mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

(2) Novinári, na ktorých sa vzťahuje povinné členstvo podľa §6 ods. 1, sú povinní požiadať o zápis do registra novinárov do 15 mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

(3) Prípravná komisia zložená zo zástupcov novinárov, vydavateľov a zástupcov akademickej obce zabezpečí prípravu zriadenia Komory. Prípravnú komisiu zvolá Ministerstvo kultúry SR do 3 mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

§25 Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom __.__._____.